

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 25/2024-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], zastúpenej obchodnou spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Daniel Blyšťan s.r.o., Thurzova 3367/6A, Košice, proti postupu Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. VII/2 Gv 268/17/1000, postupu Krajskej prokuratúry v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Kv 56/23/1000, postupu Krajskej prokuratúry v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. Kv 22/23/5500 a postupu generálneho prokurátora Slovenskej republiky v nešpecifikovanom konaní takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 30. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom úradu špeciálnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. VII/2 Gv 268/17/1000, postupom Krajskej prokuratúry v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Kv 56/23/1000, postupom Krajskej prokuratúry v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. Kv 22/23/5500 a postupom generálneho prokurátora Slovenskej republiky v bližšie nešpecifikovanom konaní. Navrhuje prikázať Krajskej prokuratúre v Žiline a generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky konať o jej sťažnosti podanej proti uzneseniu Krajskej prokuratúry v Žiline č. k. Kv 22/23/5500-4 z 11. augusta 2023 bez zbytočných prietáhov a priznať jej od Krajskej prokuratúry v Žiline a Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky „nemajetkovú ujmu“ v sume 2 000 eur. Zároveň navrhuje priznať jej náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že uznesením úradu špeciálnej prokuratúry č. k. VII/2 Gv 268/17/1000-118 z 12. marca 2019 bol v rámci trestného konania vedeného proti viacerým obvineným (medzi nimi aj konateľovi sťažovateľky) pre trestný čin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku zaistený majetok vo vlastníctve sťažovateľky podľa § 50 ods. 1 písm. c) bodov 1 a 2 Trestného poriadku pre účely uspokojenia nároku poškodenej.

3. Dňa 24. apríla 2023 sťažovateľka podala úradu špeciálnej prokuratúry podľa § 96a ods. 8 Trestného poriadku žiadosť o zrušenie zaistenia nehnuteľností v jej vlastníctve (ďalej len „žiadosť“). Uznesením č. k. Kv 22/23/5500-4 z 11. augusta 2023 (ďalej len „uznesenie krajskej prokuratúry z 11. augusta 2023“) prokurátor Krajskej prokuratúry v Žiline žiadosť sťažovateľky zamietol (výrok I). Podľa § 89 ods. 2 Trestného poriadku zároveň zmenil dôvod zaistenia a podľa § 96a ods. 1 Trestného poriadku zaistil majetok evidovaný na predmetnú obchodnú spoločnosť, špecifikovaný v tomto výroku, pretože zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že tieto nehnuteľnosti sú výnosom z trestnej činnosti (výrok II). Zároveň vlastníka dotknutých nehnuteľností poučil o obmedzeniach spojených so zaistením predmetného majetku (výrok III). Sťažovateľka podala proti tomuto uzneseniu krajskej prokuratúry z 11. augusta 2023 sťažnosť.

II.

Argumentácia sťažovateľky

4. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti argumentuje, že do podania ústavnej sťažnosti nebolo o jej sťažnosti z 22. augusta 2023 smerujúcej proti uzneseniu krajskej prokuratúry z 11. augusta 2023 právoplatne rozhodnuté. Namieta celkovú dĺžku konania o otázke zrušenia zaistenia majetku v jej vlastníctve, o ktorej sa koná už viac ako šesť mesiacov, a teda nie bezodkladne, ako to predpokladá Trestný poriadok v § 96a ods. 8. Tvrdí, že k tejto neprimerane dlhšej dobe konania nijako neprispela. Postupovanie spisov od jedného porušovateľa jej práv ku druhému a späť je výlučne vecou procesného postupu porušovateľov, za ktoré nesú zodpovednosť. Konštatuje, že nemá presnú informáciu o tom, ktorý konkrétny orgán vo veci aktuálne koná (ako aj prípadnú spisovú značku konania na generálnej prokuratúre), keďže sa jej to nepodarilo zistiť. Z dôvodu právnej istoty označuje ako porušiteľov jej práv všetky orgány, ktoré participovali na procese rozhodovania o jej žiadosti o zrušenie zaistenia majetku v jej vlastníctve.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd vo svojej judikatúre pravidelne zdôrazňuje, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K tomu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu, prípadne k nemu môže dôjsť aj iným zákonom predvídaným spôsobom nastoľujúcim právnu istotu (m. m. IV. ÚS 469/2020). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistí, že namietaný postup orgánu verejnej moci sa nevyznačuje takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavnú sťažnosť spravidla odmieta ako zjavne neopodstatnenú (m. m. IV. ÚS 221/05, III. ÚS 126/2010, I. ÚS 96/2011).

6. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom jednotlivých prokuratúr vrátane postupu Krajskej prokuratúry v Žiline v konaní vedenom pod sp. zn. Kv 22/23/5500. V nadväznosti na uvedené sťažovateľka argumentuje najmä celkovou neprimeranou dĺžkou dotknutého konania. Ústavný súd v prvom rade akcentuje, že sťažovateľka už podala 20. septembra 2023 proti postupu Krajskej prokuratúry v Žiline v označenom konaní ústavnú sťažnosť (s obdobnou námietkou), o ktorej rozhodol ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 522/2023-12 z 11. októbra 2023, právoplatným 27. októbra 2023, tak, že ju v tejto časti

odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

7. Ústavný súd pre komplexnosť uvádza, že uznesením č. k. II. ÚS 539/2023-14 z 22. novembra 2023, právoplatným 4. decembra 2023, zastavil konanie o ústavnej sťažnosti sťažovateľky doručenej 19. októbra 2023 (na podklade späťvzatia ústavnej sťažnosti v celom rozsahu), ktorou sa domáhala vyslovenia porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajskej prokuratúry v Žiline a generálnej prokuratúry v konaní o žiadosti o zrušenie zaistenia nehnuteľnosti vedenom pod sp. zn. Kv 22/23/5500 (dôvodila, že krajská prokuratúra rozhodovala o jej žiadosti neprimeranú dobu štyroch mesiacov).

8. Sťažovateľka podala aktuálnu ústavnú sťažnosť 30. októbra 2023, t. j. ako je zrejmé z popísaných skutočností, len niekoľko dní po nadobudnutí právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu o jej predchádzajúcej ústavnej sťažnosti (uznesenie č. k. IV. ÚS 522/2023-12 z 11. októbra 2023 právoplatné 27. októbra 2023 – bod 6 tohto uznesenia), resp. po uplynutí mesiaca a niekoľkých dní od doručenia jej predchádzajúcej ústavnej sťažnosti, v ktorej ústavný súd posudzoval ústavnú udržateľnosť aktuálne namietaného konania (sp. zn. Kv 22/23/5500) vo vzťahu k tvrdeným zbytočným prietahom. Ústavný súd s ohľadom na závery, ku ktorým v tejto súvislosti dospel v konaní vedenom pod sp. zn. IV. ÚS 522/2023 (ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú) a ktoré sú sťažovateľke známe, uvádza, že vzhľadom na krátkosť časového úseku, v ktorom sťažovateľka uplatnila v poradí ďalšiu ústavnú sťažnosť, nenašiel relevantné dôvody, pre ktoré by bolo možné ústavnú sťažnosť prijať na ďalšie konanie, resp. nezistil takú možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie. V ďalej prebiehajúcim konaní totiž nedošlo oproti už posúdenému obdobiu k zmene, ktorá by opodstatňovala také prijatie.

9. Z § 96a ods. 8 Trestného poriadku vyplýva, že vlastník nehnuteľnosti, ktorá bola zaistená, má právo žiadať o zrušenie alebo obmedzenie zaistenia. O takejto žiadosti musí v prípravnom konaní prokurátor bezodkladne rozhodnúť. Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná sťažnosť. Ak sa žiadosť zamietla, vlastník nehnuteľnosti ju môže, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí 30 dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť; inak sa o nej nekoná.

10. Rozhodovanie o zrušení zaistenia nehnuteľnosti v trestnom konaní nemožno považovať za právne zložité. Ústavný súd nezistil, že by dĺžka rozhodovania o sťažnosti sťažovateľky podanej proti uzneseniu krajskej prokuratúry z 11. augusta 2023 bola spôsobená skutkovou zložitou. V rámci výkonu dozoru prokurátora nad dodržiavaním zákonnosti v prípravnom konaní je prokurátor povinný v priebehu celého prípravného konania skúmať trvanie dôvodov zásahu do práv dotknutých subjektov trestným konaním vrátane zaistovacích úkonov. Ak by boli zistené skutočnosti odôvodňujúce zrušenie zaistenia nehnuteľnosti, prokurátor ich musí bezodkladne zohľadniť, a to bez ohľadu na to, či sa oprávnená osoba domáha zrušenia ich zaistenia (m. m. IV. ÚS 522/2023).

11. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že o žiadosti sťažovateľky o zrušenie zaistenia nehnuteľností v jej vlastníctve rozhodla Krajská prokuratúra v Žiline uznesením z 11. augusta 2023. Proti tomuto rozhodnutiu sťažovateľka podala sťažnosť z 22. augusta 2023. Ústavnému súdu

bola pri preverovaní stavu napadnutého konania poskytnutá informácia, že 22. septembra 2023 bola sťažnosť spolu so stanoviskom prokuratúry predložená na rozhodnutie generálnej prokuratúry, ktorá ju 11. októbra 2023 vrátila ako predčasne predloženú z dôvodu potreby najskôr rozhodnúť o námietke zaujatosti podanej proti vo veci konajúcemu prokurátorovi (ktorá bola pôvodne vyhodnotená podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku). Uznesením č. k. Kv 22/23/5500-14 z 25. októbra 2023 prokurátor rozhodol o svojom nevyhlúčení z vykonávania úkonov dotknutého trestného konania, proti ktorému boli podané opravné prostriedky. Z uvedeného dôvodu ďalej prebieha konanie o nich.

12. Sťažovateľka síce namieta neprimeranú dĺžku rozhodovania o jej žiadosti, v konkrétnostiach však uvádza len to, že o jej návrhu sa dosiaľ právoplatne nerozhodlo (s poukazom aj na § 96a ods. 8 Trestného poriadku a normovanú bezodkladnosť). Predmetná skutočnosť je síce pravdivá, avšak aktuálne bez následkov v podobe spôsobenia zbytočných prietáhov, ktoré je potrebné posudzovať v rámci všetkých objektívnych okolností, ktoré sťažovateľka opomenula. Krajská prokuratúra v Žiline totiž vo veci ďalej konala na podklade inštrukcií generálnej prokuratúry a z dôvodu podanej námietky zaujatosti a následných opravných prostriedkov dosiaľ nebolo vo veci rozhodnuté. Sťažovateľka zároveň nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní v ústavnej sťažnosti nenamietala. Predmetný postup teda nemožno označiť za nečinnosť. Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je totiž pojem autonómny, ktorý nemožno vykladať a aplikovať len s ohľadom na v zákone ustanovené lehoty na vykonanie toho-ktorého úkonu súdu alebo iného štátneho orgánu. Pri posúdení, či došlo alebo nedošlo k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd na takéto lehoty síce prihliada, ale ich nedodržanie automaticky nevyvoláva porušenie uvedeného základného práva, pretože aj v týchto prípadoch sú rozhodujúce všetky okolnosti danej veci (m. m. I. ÚS 86/02).

13. Je potrebné dodať, že ak v namietanom konaní došlo k využívaniu možných procesných prostriedkov, ktoré Trestný poriadok poskytuje, musí byť rátané aj s tým, že príslušný orgán verejnej moci sa s nimi musí adekvátne vysporiadať a vyriešiť ich zákonne v súlade s uplatnenými právami, čo si tiež nesporne vyžaduje určité časové obdobie a predmetnú okolnosť tak nemožno pričítať na jeho vrub (v prípade, ak nedochádza k zbytočným prietahom v konaní).

14. K sťažovateľkou namietanej celkovej dobe trvania konania o otázke zrušenia zaistenia majetku v jej vlastníctve ústavný súd zároveň dopĺňa, že vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je perspektíva ústavného súdu vo vzťahu k jednotlivým štátnym orgánom taká, že ako vnútroštátny ľudskoprávny súd posudzuje potenciálne porušenie tohto základného práva sťažovateľov vo vzťahu k jednotlivým štátnym orgánom. Nemožno preto konštatovať, že by ústavný súd pri posudzovaní namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov v každom konaní automaticky sčítal dĺžku konania pred viacerými inštanciami štátnych orgánov a túto následne hodnotil bez ohľadu na okolnosti prípadu.

15. Na podklade uvedených konkrétnych okolností sťažovateľkinej veci a po predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti ústavný súd dospel k záveru, že postup Krajskej prokuratúry v Žiline v namietanom konaní nie je poznačený prietahmi v ústavne relevantnej intenzite, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o porušení základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov

podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

16. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti označila za porušiteľov nielen Krajskú prokuratúru v Žiline, ale aj úrad špeciálnej prokuratúry, Krajskú prokuratúru v Košiciach a generálneho prokurátora. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že tak urobila „z dôvodu právnej istoty“, keďže jej nebola známa informácia, kde sa dotknutý spis nachádza.

16.1. Jednou zo základných pojmových náležitostí ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je skutočnosť, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Tento názor vychádza zo skutočnosti, že táto ústavná sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 165/2021). Ak v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť v zásade odmietne ako zjavne neopodstatnenú [§ 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde (m. m. II. ÚS 104/2022, III. ÚS 107/2022)], pretože konanie o takej sťažnosti pred ústavným súdom už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorý ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. I. ÚS 6/03). Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (rozsudky vo veciach Obluk proti Slovenskej republike z 20. 6. 2006, sťažnosť č. 69484/01, body 61 až 65; Mazurek proti Slovenskej republike z 3. 3. 2009, sťažnosť č. 16970/05).

16.2. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že nenašiel príčinnú súvislosť medzi namietaným základným právom na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a označeným postupom úradu špeciálnej prokuratúry, Krajskej prokuratúry v Košiciach a generálneho prokurátora, keďže v čase podania ústavnej sťažnosti v pertraktovanej veci aktuálne konala Krajská prokuratúra v Žiline (ktorej namietaný postup ústavný súd predbežne prerokoval v tomto uznesení, pozn.), t. j. v okolnostiach prerokúvanej veci je aktuálne vylúčené trvanie zásahu zo strany iného orgánu verejnej moci. S ohľadom na uvedené fakty ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky aj v tejto časti ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

17. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 18. januára 2024

Miloš Maďar
predseda senátu